

Ukrainakriget var inte oundvikligt – det var ett medvetet val

Denna bakgrund till kriget i Ukraina ger **Jack F. Matlock Jr**, som var USA:s ambassadör i Sovjetunionen under de sista åren av kalla kriget. Han spekulerar inte i efterhand, utan han satt vid förhandlingsbordet när historien skrevs. Och Matlock säger rakt ut, att Ukrainakriget var förutsägbart, hade gått att undvika, var medvetet framprovocerat och var **den största strategiska blundern sedan kalla kriget**.

När Sovjetunionen föll samman 1991 trodde många att kalla kriget tog slut då. Men Matlock påminner oss om att det tog slut tidigare – genom förhandlingar, kompromisser och ett gemensamt säkerhetstänkande. USA:s president **George H.W. Bush** talade om **"ett Europa helt och fritt"** och **Gorbatjov** talade om **"vårt gemensamma europeiska hem"**. Principen var enkel och klok; *"Ingen kan vara säker, om inte alla är säkra"*. Men principen övergavs.

"Inte en tum österut"

I samband med Tysklands återförening gav USA – muntligt men upprepade gånger – försäkringar till Sovjetledningen att **"NATO inte skulle expandera österut - Not one inch."** Och det skedde innan Sovjetunionen ens hade upplösts. När den ryska federationen sedan uppstod var landet halverat i befolkning, militärt försvagat och i ekonomiskt kaos, Det fanns inga rationella skäl att se Ryssland som ett hot. Ändå gjorde USA och NATO tvärtom.

NATO-expansionen – ett medvetet vägval

1997 kallades Matlock till USA:s senat för att vittna om NATO:s framtid. Hans vittnesmål borde ha etsats i marmor: *"Om detta godkänns kan det gå till historien som den mest djupgående strategiska blundern sedan kalla kriget."*

Han varnade för ny konfrontation, destabilisering och i värsta fall ett nytt existentiellt hot mot mänskligheten- Men Senaten lyssnade inte och NATO expanderade steg för steg och land för land mot Rysslands uttryckliga protester. NATO is very peaceloving – one piece at a time.

Säkerhet för vissa - inte för alla

Matlock pekar på kärnan i problemet. Om NATO verkligen var tänkt att ena Europa – varför uteslöts då Ryssland? Om säkerhet var målet – varför byggdes den **mot** en tidigare partner? Svaret är obekvämt; Det handlade inte om säkerhet. Det handlade om makt, inflytande och dominans. En ordning där alternativ inte tolereras.

Ukraina – schackbrädet

Matlock är mycket tydlig kring Ukraina. USA blandade sig djupt i landets inrikespolitik, stödde regimskiftet 2014 och ignorerade Minsk-avtalet. Allt detta uppfattades i Moskva helt naturligt som ett indirekt angrepp. Och när Ryssland gång på gång upprepade att *”Ukraina och Georgien i NATO är en röd linje”* valde USA att inte lyssna.

Inte för att krig var önskvärt. Utan för att eftergift ansågs värre än konflikt av det militärindustriella komplexet, som president Eisenhower varnade för i sitt installationstal efter andra världskriget.

Kubakrisen – den bortglömda lärdomen

Matlock ställer också frågan som ingen vill höra: *Har vi redan glömt Kubakrisen?* USA accepterade då inte sovjetiska missiler nära sina gränser med all rätt. Men varför gällde samma logik plötsligt inte längre för Ryssland.

Sunt förnuft – det förbjudna ordet

Vad krävde Putin inför Ukrainakriget? Inte att NATO skulle upplösas. Inte att medlemsländer skulle lämna. Inte territorier. Bara detta:

Att NATO inte skulle fortsätta expandera och att Ukraina förblev neutralt.

Matlock kallar detta fullständigt rimligt. Men i Washington hade något hänt. Russofobi hade blivit politisk konsensus. Att visa återhållsamhet blir politiskt omöjligt när rädsla ersätter sunt förnuft.

Historien skrivs i efterhand

Allt som senare skulle hända var redan förutsett. Precis det som skedde under pandemin; ett problem byggs upp, alternativ förkastas, kritiker tystas, skadan blir enorm och erkännandet kommer efteråt. Och alltid samma ursäkt: *”Det fanns inga alternativ.”* Fast det gjorde det!

Lars-Olof (LO) Landin

Grundare och redaktör tankesmedjan Kreaprenör

www.creapreneur.se